

bilde os, at elskov kan gentages i det samme menneske, vil en såkaldt digter sysle med kløgtige tåbeligheder, som formentlig skulle udtømme lidenskabens gådefuldhed i klogskabens 'hvorfor': Da er han ikke digter.

Det, han sætter i stedet for det digteriske, er ej heller det kristelige. Den kristelige kærlighed lærer at elske alle mennesker, ubetinget alle. Ligeså ubetinget og stærkt som elskov strammer i retning af, at der kun er en eneste elsket, lige så ubetinget og stærkt strammer den kristelige kærlighed i modsat retning.

Vil man i forhold til den kristelige kærlighed gøre undtagelse med et eneste menneske, som man ikke vil elske, så er en sådan kærlighed ikke 'også kristelig kærlighed', men den er ubetinget ikke kristelig kærlighed. Og dog er dette så omtrent forvirringen i den såkaldte kristenhed: Digterne har sluppet elskovens lidenskab, de give efter, de slapper lidenskabens strammen, de slår af (ved at lægge på) og mener, at et menneske, i elskovens forstand, kan elske flere gange, så at der altså bliver flere elskede; den kristelige kærlighed giver efter, slapper evigheds strammen, slår af og mener, at når der dog elskes en hel del, så er det kristelig kærlighed. Således er *både* det digteriske og det kristelige blevet forvirret, og det, som er trådt i stedet, er *hverken* det digteriske *eller* det kristelige. Lidenskab har altid denne ubetingede ejendommelighed, at den udelukker det tredje, det vil sige det tredje er forvirringen.

At elske uden lidenskab er en umulighed; men forskellen mellem elskov og kristelig kærlighed er derfor også lidenskabens eneste mulige evige forskel. En anden forskel mellem elskov og kristelig kærlighed lader sig ikke tænke. Dersom derfor et menneske vil mene, på engang at kunne forstå sit liv ved hjælp af digteren og ved hjælp af kristendommens forklaring, vil mene, at kunne forstå disse to forklaringer sammen – og da således, at der blev mening i hans liv: Så er han i en vildfarelse.

Digteren og kristendommen forklarer lige det modsatte; digteren forguder tilbøjeligheden og har derfor, da han bestandigt kun tænker på elskov, fuld ret i at sige, at det at befale kærlighed er den største tåbelighed og den urimeligste tale; kristendommen, som bestandigt kun tænker på den kristelige kærlighed, har dog vel også fuld ret, når den støder tilbøjeligheden fra tronen og sætter dette 'skal' i stedet.

Digteren og kristendommen forklarer lige det modsatte, eller nøjagtigere udtrykt, digteren forklarer egentlig intet, thi han forklarer elskov

og venskab – i gåder, han forklarer elskov og venskab som gåder, men kristendommen forklarer kærligheden evigt.

Deraf ser man igen, at det er en umulighed på engang at leve efter begge forklaringer, thi den største mulige modsætning mellem to forklaringer er dog vel den, at den ene ingen forklaring er og den anden er forklaringen.

Elskov og venskab, som digteren forstår det, indeholder derfor heller ingen sædelig opgave. Elskov og venskab er lykke; det er en lykke, digterisk forstået, (og visselig, digteren forstår sig ypperligt på lykke) den højeste lykke at blive forelsket, at finde denne eneste elskede; det er en lykke, den næsten ligeså store lykke, at finde denne eneste ven. Opgaven kan da i det højeste blive, ret at være taknemlig for sin lykke. Derimod kan det aldrig blive opgaven, at skulle finde den elskede eller finde denne ven; dette lader sig ikke gøre, hvad digteren igen ypperligt forstår. Opgaven er altså afhængig af, om lykken vil give en opgaven; man dette er jo netop udtrykket for, at der, sædeligt forstået, ingen opgave er.

Når man derimod *skal* elske næsten, så *er* opgaven, den sædelige opgave, der igen er alle opgavernes oprindelse. Netop fordi det kristelige er det sande sædelige, ved det at forkorte overvejelserne og bortskære de vidtløftige indledninger, at fjerne al midlertidig venten og fritage for al tidsspilde; det kristelige er straks ved opgaven, fordi det har den med sig. Der føres jo i verden stor strid om, hvad der skal kaldes det højeste. Men hvad der nu end kaldes på, hvilket dette forskellige er: Det er utroligt, så mange vidtløftigheder der er forbundne med at gribe det. Kristendommen lærer derimod et menneske straks den korteste vej til at finde det højeste: Luk din dør og bed til Gud – thi Gud er dog vel det højeste.

Og når et menneske skal gå ud i verden, ja da kan han måske gå længe – og gå forgæves, vandre verden rundt – og forgæves, for at søge den elskede eller vennen. Men kristendommen forskylder aldrig at lade et menneske gå, end ikke et eneste skridt, forgæves; thi den dør, du lukkede for at bede til Gud, når du lukker den op og går ud, så er det første menneske, du møder, næsten, som du *skal* elske. Forunderligt! Nysgerigt og overtroisk søger en pige måske at få sin tilkommende skæbne at vide, at få sin tilkommende at se; og bedragerisk kløgt indbilder hende, at når hun har gjort det og det og det, så skal hun kende ham på, at han er den første, hun får at se den og den dag.

Mon det også skulle være så vanskeligt at få næsten at se – dersom man da ikke forhindrer sig selv i at se ham, thi kristendommen har gjort det evigt umuligt at tage fejl af ham; der er i hele verden ikke et eneste menneske, som er så sikkert og så let at kende som næsten. Du kan aldrig forveksle ham med nogen anden, thi næsten er jo alle mennesker.

Forveksler du et andet menneske med næsten, da ligger fejltagelsen ikke på sidste sted, thi det andet menneske er jo også næsten, fejltagel-